

Feladatok: becslések nagymintás tulajdonságai

Elek Péter

1. feladat. Legyen $X_1, X_2, \dots, X_n$ olyan f.a.e. minta, amelyre $E(X_i) = \mu_X \neq 0$ és $Var(X_i) = \sigma_X^2$, és $Y_1, Y_2, \dots, Y_n$ olyan f.a.e. minta, amelyre $E(Y_i) = \mu_Y$ és $Var(Y_i) = \sigma_Y^2$. (Például férfiak és nők testmagasságát mérjük.) Tegyük fel továbbá, hogy a két minta független egymástól. A két várható érték arányát (μ_Y / μ_X) becsüljük.

Adjunk konzisztens becslőfüggvényt az arányra, és határozzuk meg aszimptotikus eloszlását! Torzítatlan-e a becslőfüggvény? A megoldás minden lépésében pontosan közöljük, hogy milyen tételre vagy tulajdonságra támaszkodunk!

2. feladat. Legyen $X_1, X_2, \dots, X_n$ egy λ paraméterű Poisson-eloszlásból származó f.a.e. minta. Tudjuk, hogy ekkor $E(X) = Var(X) = \lambda$. Becsülni szeretnénk a zérus kimenetel valószínűségét, azaz a $\theta = \Pr(X = 0) = \exp(-\lambda)$ mennyiséget. Erre természetes módon két becslőfüggvény adódik

$$\begin{aligned}\hat{\theta}_1 &= \exp(-\bar{X}) \\ \hat{\theta}_2 &= \frac{\sum_{i=1}^n I\{X_i = 0\}}{n}\end{aligned}$$

(ez utóbbi a zérus kimenetek mintabeli aránya).

- Mely becslőfüggvény(ek) torzítatlan(ok)? Mely becslőfüggvény(ek) konzisztens(ek)?
- Határozzuk meg aszimptotikus eloszlásukat! Melyik becslőfüggvénynek kisebb az aszimptotikus varianciája?
- Milyen szempontok alapján döntenék a két becslőfüggvény között?

3. feladat. Legyen $X_1, \dots, X_n$ olyan f.a.e. minta, amelyre $E(X) = \mu$ és $Var(X) = \sigma^2$. Határozzuk meg $(\bar{X})^2$ sztochasztikus határértékét és aszimptotikus eloszlását! A megoldás minden lépésében közöljük, hogy milyen tételre vagy tulajdonságra támaszkodunk! Vizsgáljuk külön a $\mu \neq 0$ és a $\mu = 0$ esetet!

4. feladat. Legyen X olyan v.v., amelyre $E(X) = 80$ és $\sqrt{Var(X)} = 5$. Ebből vegyünk egy $n = 100$ elemű f.a.e. mintát: $X_1, X_2, \dots, X_{100}$.

- Ábrázoljuk $\bar{X}$ mintavételi eloszlásának (közelítő) sűrűségfüggvényét!
- Mennyi annak valószínűsége, hogy $\bar{X} > 81$?

5. feladat. Legyen $X \sim \text{Binom}(n = 12, p = 0.05)$. Számítsuk ki a $\Pr(X \geq 3)$ valószínűséget, majd hasonlítsuk ezt össze a normális közelítéssel nyerhető valószínűséggel! Ismételjük meg a számításokat $p = 0.5$ esetén! Értelmezzük az eredményeket!